

man endnu forhandlede om 66-Grundlovens Vedtagelse. Jeg skal tillade mig at citere en Udtalelse af Balthasar Christensen — en af de Mænd, der holdt fast ved den gamle Juni-Grundlov og ikke vilde gaa ind paa 66-Grundloven. Han siger saaledes: „Man kommer ikke til Hvile ved en slet Afgørelse af en saa vigtig Sag. Tværtimod, man udkaster derved et Frø til Uenighed og Kamp, der ikke vil undlade at spire, saa vist som Kærligheden til og Erkendelsen af Grundloven af 5. Juni lever hos Folkets store Flertal, og saa vist som denne Kærlighed og denne Erkendelse ikke vil mangle, i alt Fald ikke efter os, men kalde Borgernes Iver og Borgernes Bestræbelser til Live for at genindsætte den”. Se, det var allerede, medens man forhandlede om den nye Grundlov, at Kærligheden til 5. Juni-Grundloven var saa stærk i Befolkningen, at det blev sagt, at den skulde nok vide, selv om det først blev i et kommende Slægtled, at rejse Kampen for at genindsætte Juni-Grundloven i dens Værdighed.

Balthasar Christensen stemte imod 66-Grundloven. Men Udtalelser af Folk, der stemte for den nye Forfatning, gaa i samme Retning. Jeg skal citere en Udtalelse af I. A. Hansen, der lyder saaledes: „Det er tværtimod vor Overbevisning, at hvis det lykkes at sætte det igennem, vil Befolkningen ikke derved komme til Ro; man vil ikke derved skaffe Samfundsforholdene en fast Ordning, thi den Del af Befolkningen, som har smagt Friheden, og hvad det er at have statsborgerlige Friheder og Rettigheder, lader sig ikke disse for en Del fratage uden paa enhver som helst lovlig Maade at søge saa vidt muligt at vinde dem tilbage”. Det var I. A. Hansens Udtalelse, og han stemte dog for den reviderede Grundlov. Og maa jeg anføre en Udtalelse af Berg — jeg mener selvfølgelig gamle Berg, C. Berg, — der ogsaa stemte for den reviderede Grundlov. Han siger: „Men skulde det vise sig, at de have Ret, som spaa Ulykker af Forslagets Vedtagelse” — det havde Grundtvig gjort, det havde Birkeadal gjort, og det havde gamle Høgsbro gjort — „nuvel! da kan man rejse Fanen, og det skal fastholdes, at man er berettiget dertil; det skal fastholdes, at Folket nu ikke har faaet — til Dels fordi det ikke har villet have — hele sin fulde Ret, og det skal fastholdes, for at vi da kunne have den moralske Ret til at gøre det gældende, og da er det min Overbevisning, at da ville vi ganske anderledes kunne samle Folket til Kamp derfor, thi da har det Troen i Hænde for, hvorledes det

hænger sammen, og da haaber jeg, at selv mange af de Kræfter, som have staaet imod os i denne Kamp, ville staa paa Folkets Side”.

Det var allerede saa tidligt som i 1866, at disse Mænd have fremsat disse Udtalelser og derved vist deres Redebonhed til at rejse Kampen for Juni-Grundlovens Generhvervelse. Jeg skal minde om en Udtalelse af gamle Høgsbro, der findes i „Dansk Folketidende” for 24. August 1866, hvor han siger: „En Slægt tilkæmpede sig Juni-Loven og Sejren ved Isted, en anden maatte overgive Als til Tyskerne og den folkelige Lighed til Stormændene; men en tredje Slægt vil tage dem begge tilbage igen, ja, maaske kan det endnu lykkes den nulevende at genoprette det forsømte”. For den Slægt, som levede paa gamle Høgsbros Tid, blev der ikke noget af det. Han satte sit Haab til den næste Slægt, den Slægt, som lever i Øjeblikket, men skal den følge den højtærede Konseilspræsident, bliver der heller ikke noget af det i den Omgang.

Den højtærede Konseilspræsident berørte selv de Udtalelser, som Højre havde fremsat under Grundlovsforhandlingen. Specielt sigtes vel til en Udtalelse af Carl Ploug, en Udtalelse, som nok var fremsat for at faa Venstre til at gaa ind paa den reviderede Grundlov. Denne Udtalelse gik ud paa, at af Navn er vel Landstinget det første Ting og bør paa Grund af sine Medlemmers Alder ogsaa være det, men at Landstinget dog aldrig nogen Sinde vil kunne komme til at udøve den samme Myndighed paa Statsstyrelsen som Folketinget. Den højtærede Konseilspræsident udtalte selv, at det var, fordi Højre ikke holdt de Løfter, det havde givet, at Kampen kom op mellem Folketinget og Landstinget og stod paa i 30 Aar igennem. Og det er ganske rigtigt, som den højtærede Konseilspræsident siger, at i den Tid talte man ikke særlig, og navnlig ikke inde paa Rigsdagen, om en ny Forfatning, thi da var man kun optagen af at hævde den Forfatning, vi levede under. Den højtærede Konseilspræsident vil ogsaa, naar han leder op i sin Hukommelse, kunne huske de Brud, der skete paa Forfatningen, Bruddet den 12. April 1877, da vi fik den første Estrupske provisoriske Finanslov. Det er et Brud, som den højtærede Konseilspræsident maaske ikke kan huske saa godt som Forliget af 8. November 1877, hvor den højtærede Konseilspræsident var med til at sætte Estrup paa lovlig Grund igen. Dette Brud paa Forfatningen og de følgende Brud i Aarene 1885 til 1894, da Estrup